

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПОЛІТИЧНОГО КОНФЛІКТУ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Політологія, Політологія. Національна
безпека
Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні
кафедри політичних наук
Протокол № 6 від
18 листопада 2025 р.

Завідувач кафедри

Монолатій І. С.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія та практика політичного конфлікту
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Липчук Оксана Іванівна
Контактний телефон викладача	+380979944482
E-mail викладача	oksana.lypchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Цикл загальної підготовки. Вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Упродовж вивчення курсу, згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Теорія та практика політичного конфлікту» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо розуміння природи політичних конфліктів. Дисципліна орієнтує на розкриття змісту, видів, динаміки розвитку, специфіки форм прояву політичних конфліктів у сучасному світі та в Україні, значення ролі переговорів у політичних конфліктах, набуття практичних навичок у їх розв'язанні, вироблення вмінь прогнозувати, аналізувати і контролювати конфліктну ситуацію.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення дисципліни «Теорія та практика політичного конфлікту» є надання майбутнім фахівцям знань та вмінь визначення причин, функцій, основного змісту, умов виникнення та наслідків перебігу політичних конфліктів, а також засобів їх вирішення й локалізації в сучасному світі. Завдання: формування у студентів здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; формування навичок працювати у команді, адаптації та дій в новій ситуації, міжособистісного спілкування у мультинаціональному та мультикультурному соціальному середовищі, емоційної стабільності, толерантності, викладу складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, застосування комунікативних дискурсів під час участі у переговорах та бесідах; вироблення навичок виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здійснювати самостійний пошук та оброблення інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань, ефективно використовувати інформаційні технології в соціальній і професійній діяльності. формування системних знань про основи політичної конфліктології; ознайомлення з сучасними концепціями політичної конфліктології; ознайомлення з основними правилами проведення переговорів; формування вмінь та навичок студентів аналізувати перебіг переговорного процесу та прийняття рішень при переговорах. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: розвиток конфліктологічних ідей за час існування людства; закономірності, функції, принципи та методи політичної конфліктології; елементи внутрішнього та зовнішнього впливу на конфліктні ситуації; основи динаміки процесу розвитку політичних конфліктів; теорії механізмів виникнення політичних конфліктів; методи діагностики і аналізу політичних конфліктів; причини зародження, сутність, типологію та шляхи врегулювання політичних конфліктів. вміти: аналізувати конфлікт з позицій сучасної конфліктології; проводити діагностику конфліктів; виявляти механізм та причини соціальних конфліктів; визначати етапи виникнення політичного конфлікту з метою подальшого його розв'язання; використовувати технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті; виявляти основні етапи переговорного процесу; правильно використовувати	

стратегію та тактики ведення переговорів; виробляти науково обґрунтовані рекомендації щодо вирішення реальних конфліктів.			
4. Програмні компетентності та результати навчання			
Загальні компетентності			
Інтегральна компетентність. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.			
Загальні компетентності.			
ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.			
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності			
СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.			
СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.			
СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.			
Результати навчання			
РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.			
РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.			
РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.			
5. Організація навчальної дисципліни			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		10	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		20	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
четвертий	052 Політологія	другий	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Лекції			
Тема 1. Політична конфліктологія як наука і навчальна дисципліна. Генеза уявлень про конфлікт.			
Тема 2. Конфлікт як явище соціального життя. Типологія конфліктів.			
Тема 3. Природа і суть політичного конфлікту. Динаміка політичного конфлікту.			
Тема 4. Насильство в політичному конфлікті.			
Конфліктологічний аналіз сучасної ситуації в Україні			
Тема 5. Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів			
Семінарські заняття			
Тема 1. Теоретичні засади політичної конфліктології. Становлення та розвиток теоретичної конфліктології.			
Тема 2. Конфлікт як явище політичного життя. Поведінка людей у конфлікті.			

Тема 3. Політичний конфлікт та його характеристики.
Тема 4. Форми прояву політичного конфлікту.
Тема 5. Міжнародні політичні(регіональні) конфлікти.
Тема 6. Ідеологічний та релігійний фактор політичних конфліктів.
Тема 7. Конфлікти великих соціальних груп та етнополітичні конфлікти.
Тема 8. Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів
Тема 9. Політичний тероризм і його види.
Тема 10. Теорія перемовин. Переговори як засіб врегулювання конфлікту.
Перелік питань для обговорення на лекції та семінарських заняттях, список літератури для підготовки до кожного заняття та завдання для самостійної роботи, перелік індивідуальних науково-дослідних завдань та вимоги до їх виконання визначені робочою навчальною програмою навчальної дисципліни та розміщені в системі дистанційного навчання.

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100-бальна.																																			
	Контроль знань і умінь студентів здійснюється шляхом обговорення й оцінювання виступів і рефератів на семінарських заняттях, проведення письмових контрольних робіт за підсумками вивчення матеріалу першого та другого змістових модулів, співбесід і перевірки конспектів у ході відпрацювання студентами пропущених занять і отриманих негативних оцінок.																																			
	Структура розподілу балів передбачає:																																			
	1) робота на лекціях та семінарських заняттях – 30 балів;																																			
	2) КСР – 10 балів;																																			
	3) виконання індивідуального завдання – (створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми політологічного характеру) або контрольна робота – 10 балів.																																			
	4) написання підсумкової (залікової) роботи (тестування), колоквиум – 50 балів.																																			
	Загальна кількість – 100 балів.																																			
	<table><tr><th>Сума балів за всі види навчальної діяльності</th><th>Оцінка ECTS</th><th>Оцінка за національною шкалою. Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th><th>Оцінка за національною шкалою. Для заліку</th></tr><tr><td>90 – 100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td>зараховано</td></tr><tr><td>80 – 89</td><td>B</td><td>добре</td><td>зараховано</td></tr><tr><td>70 – 79</td><td>C</td><td>добре</td><td>зараховано</td></tr><tr><td>60 – 69</td><td>D</td><td>задовільно</td><td>зараховано</td></tr><tr><td>50 – 59</td><td>E</td><td>задовільно</td><td>зараховано</td></tr><tr><td>26 – 49</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr><tr><td>0-25</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним</td></tr></table>				Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою. Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Оцінка за національною шкалою. Для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	80 – 89	B	добре	зараховано	70 – 79	C	добре	зараховано	60 – 69	D	задовільно	зараховано	50 – 59	E	задовільно	зараховано	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням	не зараховано з обов’язковим повторним
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою. Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Оцінка за національною шкалою. Для заліку																																
90 – 100	A	відмінно	зараховано																																	
80 – 89	B	добре	зараховано																																	
70 – 79	C	добре	зараховано																																	
60 – 69	D	задовільно	зараховано																																	
50 – 59	E	задовільно	зараховано																																	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																																	
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням	не зараховано з обов’язковим повторним																																	

			дисципліни	вивченням дисципліни	
Вимоги до письмової роботи	Виконання письмової роботи передбачає: 1.Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу; 2.Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання; 3.Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими; 4.Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки; 5.Вміння робити висновки з розглянутих питань; 6.Вміння аналізувати джерела.				
Семінарські заняття	На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки. Робота на семінарських заняттях оцінюється в 100 – бальній системі. «відмінно» студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається. «добре» – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. «задовільно» – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. «незадовільно» – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі. При переведенні в бали в сумі можна набрати 30 балів. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установленний термін та отримав менше 30% за поточний контроль направляється на талон № 2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.				
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма здачі – письмова (тестування), усна відповідь; Підсумковий тест складається з завдань, виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь. Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних				

	індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.
7. Політика навчальної дисципліни	
Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними.	
Письмові роботи: студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).	
Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшета чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.	
Як викладач, так і здобувач, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/	
У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброочесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує повторно виконати необхідний вид роботи.	
Відвідування занять. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях Упродовж вивчення курсу, згідно розкладу.	
Навчання за індивідуальним графіком: студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань. системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.	
Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах	

курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mediacia-dialog/?utm_source=chatgpt.com

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/conflict-awareness-nazk/>

https://www.education.ua/courses/40835/?utm_source=chatgpt.com

<https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:eef+EEF-044+Jan2024/about>

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

Рекомендована література

1. Гришук О. В. Політична конфліктологія : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 248 с.
2. Григорук В. В. Гібридний конфлікт та сучасна політика: теоретичний аналіз. Київ: Вид-во "Центр учбової літератури", 2020. 250 с.
3. Дарендорф Р. Елементи теорії соціального конфлікту. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2004. № 4. С. 5–22.
4. Дідух А. В. Політичні конфлікти : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 360 с.
5. Козер Л. Функції соціального конфлікту: перекл. з англ. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 22003. 296 с.
6. Колодій Ф. О. Політична криза та шляхи її подолання. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 210 с.
7. Перепелиця М. П. Конфлікт і консенсус: Теорія та практика політичного діалогу. Київ : Освіта України, 2018. 312 с.
8. Сенченко М. І. Конфліктологія (політичний аспект) : навч. посіб. Київ : ВД "Києво-Могилянська академія", 22007. 320 с.
9. Пірен М. І. Конфліктологія : підручник. Київ : Академія, 2007. 368 с.
10. Хантінгтон С. П. Зіткнення цивілізацій та зміна світового порядку: перекл. з англ. Львів : Кальварія, 2006. 539 с.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Карпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/cf204f077b80d44c8f61>

Викладач Оксана ЛИПЧУК

